

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Švestka obecná (slivoň domácí)

VY_52_INOVACE_107

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor (předmět): Praktika z přírodopisu

Ročník: 6., 7.

Švestka obecná (slivoň domácí) – Prunus domestica L.

Strom opadavý, většinou vysoký 10-15 m, s nepravidelnou, často však značně otevřenou korunou na rovném, štíhlém kmeni. Větší větve dosti rovné a daleko odstávající. Letorosty zpočátku slabě chlupaté, jinak lysé a hnědě červenavé.

Kůra zprvu hladká, později podélně i příčně trhlinatě rozpraskaná, temně hnědošedá.

Pupeny vejčité, zašpičatělé.

Listy střídavé nebo nahloučené, eliptické až obvejčité, až 7,5 cm dlouhé a 5 cm široké, s krátkou špičkou, s tupými zuby, na líci matově sytě zelené, na rubu plstnaté, obvykle na bezosinatých větévkách.

Květy 2,5 cm široké, bílé, s pěti korunními lístky, v přední třetině poněkud nepravidelně nebo jemně zubatými, jednotlivě nebo v chomáčcích až po třech, objevují se současně s rašením listů nebo krátce před ním.

Plody kulovité až vejčité peckovice, dužnaté, kyselé až sladké, žluté, červené až purpurové (podle odrůdy různě zbarvené), až 7,5 cm dlouhé, s hladkou slupkou, obsahující jednu zploštělou pecku s bílým semenem.

Kořenový systém dobře vyvinutý.

Ekologie

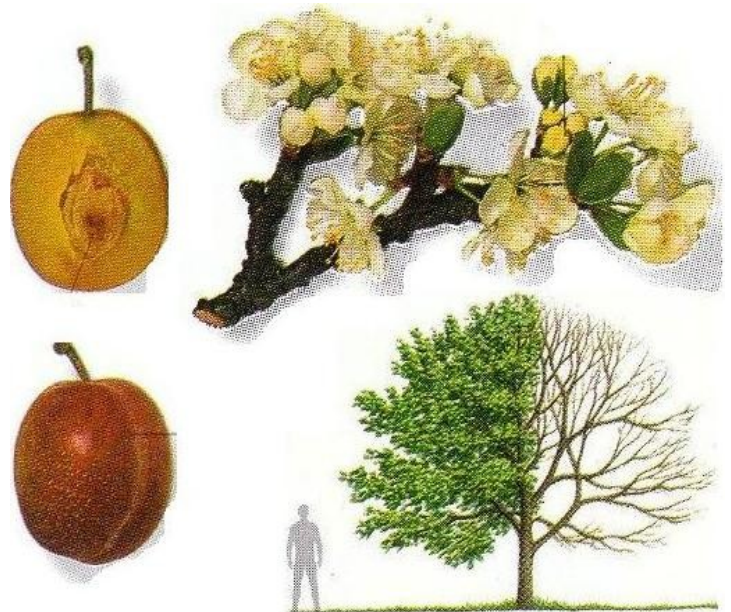
Ve střední Evropě má pěstování stromovité dřeviny nižšího vzrůstu dlouhou tradici. Bývá součástí ovocných sadů. Snadno se množí vegetativně, výmladky. Je spíše teplomilná a daří se jí v mírném podnebí. Je známo mnoho různých šlechtěných forem, většinou se jedná o odrůdy krajového významu.

Význam

Pravděpodobně kříženec myrobalánu s trnkou, který zdomácněl. Dřevo je dosti husté, tvrdé, homogenní struktury. Nevýhodou je menší trvanlivost a větší borcení. Využívá se především v řezbářství a soustružnictví, případně jako palivo. Plody se konzumují syrové, konzervované mražením nebo kompotované, vyrábí se z nich povidla, suší se nebo se z nich vyrábí destilací slivovice.

Rozšíření

Přesný původ švestky není dodnes objasněn. Pravděpodobně se jedná o výsledek četných křížení. Od pradávna je však v kultuře a dodnes je vysazována v četných odrůdách. Příležitostně zplaňuje v lesích nebo při jejich okrajích.

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- ovocné stromy a keře

1) Doplň jména vyobrazených plodů ovocných stromů – využij poznatky z informačních tabulí v arboretu:

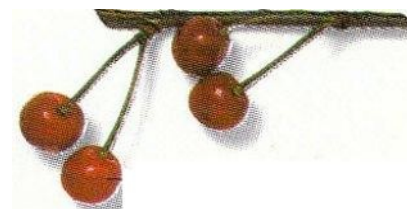
jabloň lesní

švestka obecná

třešeň ptačí

višeň obecná

2) Podtrhni peckovice:

slivoň trnitá

švestka obecná

jabloň lesní

hruška planá

třešeň ptačí

3) Doplň definice plodu:

A) třešeň ptačí

B) hrušeň planá

C) švestka obecná

..... má plody 2 až 3 cm dlouhé, baňkovité nebo spíše kolovité malvice na 1 až 4 cm dlouhé stopce, barvy žluté a tmavší, semena v jádřinci jsou 1 – 8 mm dlouhá

..... má plody kulovité až vejčité peckovice, dužnaté, kyselé až sladké, žluté, červené až purpurové (podle odrůdy různě zbarvené), až 7,5 cm dlouhé, s hladkou slupkou, obsahující jednu zploštělou pecku s bílým semenem.

Plody ..... jsou kulovité, natrpklé až sladké, jedlé, červené při plné zralosti černé peckovice asi 1 cm široké. Pecka kulovitá až vejcovitá, mírně zploštělá, hladká, světle hnědá až šedavě bílá.

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- ovocné stromy a keře

1) Doplň jména vyobrazených plodů ovocných stromů – využij poznatky z informačních tabulí v arboretu:

jabloň lesní

švestka obecná

třešeň ptačí

višeň obecná

2) Podtrhni peckovice:

slivoň trnitá

švestka obecná

jabloň lesní

hruška planá

třešeň ptačí

3) Doplň definice plodu:

A) třešeň ptačí

B) hrušeň planá

C) švestka obecná

B) hrušeň planá má plody 2 až 3 cm dlouhé, baňkovité nebo spíše kolovité malvice na 1 až 4 cm dlouhé stopce, barvy žluté a tmavší, semena v jádřinci jsou 1 – 8 mm dlouhá

C) švestka obecná má plody kulovité až vejčité peckovice, dužnaté, kyselé až sladké, žluté, červené až purpurové (podle odrůdy různě zbarvené), až 7,5 cm dlouhé, s hladkou slupkou, obsahující jednu zploštělou pecku s bílým semenem

A) plody třešně ptačí jsou kulovité, natrpklé až sladké, jedlé, červené při plné zralosti černé peckovice asi 1 cm široké. Pecka kulovitá až vejcovitá, mírně zploštělá, hladká, světle hnědá až šedavě bílá

Kontrolní otázky pro žáka: (švestka obecná)

1) Napiš možné zpracování plodů švestky obecné:

.....

.....

.....

2) Urči typ plodu švestky a správnou odpověď podtrhni:

a) kulovité až vejčité peckovice

b) kulovité až vejčité malvice

3) Vyber správnou odpověď o možném využití dřeva švestky a zakroužkuj ji:

a) využívá se především v řezbářství a soustružnictví, případně jako palivo

b) využívá se na vodní stavby a výrobu sudů

4) Vyber správnou odpověď o původu švestky:

Přesný původ švestky není dodnes objasněn, pravděpodobně se jedná o výsledek čtených křížení.

ANO

NE

Kontrolní otázky pro žáka – odpovědi: (švestka obecná)

1) Napiš možné zpracování plodů švestky obecné:

povidla
zavařeniny
mražení
kompoty
destiláty

2) Urči typ plodu švestky a správnou odpověď podtrhni:

a) kulovité až vejčité peckovice

b) kulovité až vejčité malvice

3) Vyber správnou odpověď o možném využití dřeva švestky a zakroužkuj ji:

a) využívá se především v řezbářství a soustružnictví, případně jako palivo

b) využívá se na vodní stavby a výrobu sudů

4) Vyber správnou odpověď o původu švestky:

Přesný původ švestky není dodnes objasněn, pravděpodobně se jedná o výsledek čtených křížení.

ANO

NE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt EU peníze školám Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Metodický list

Název materiálu: **Švestka obecná (slivoň domácí)**

Zdroje: COOMBES A.J., STROMY, Vydavatelstvo Osveta, Martin Czech edition, 1996
KREMER B.P., STROMY, Knižní klub ve spolupráci s nakladatelstvím Ikar Praha, 1995

Informační tabule, Mendlova univerzita v Brně, ŠLP Masarykův les Křtiny, arboretum

<http://drevo.celyden.cz/charakteristiky-drevin/Svestka/>

<http://cz.wikipedia.org>

Druh materiálu: Materiál pro praktickou výuku v arboretu.

Anotace: Materiál je určen k praktické výuce v přírodních podmínkách (v arboretu).

Očekávané výstupy: Vztah k přírodě, její ochraně. Využívání teoretických poznatků v praxi, materiál k pracovním listům.

Klíčová slova: Strom, kůra, pupeny, listy, květy, plody, kořenový systém, ekologie, význam, rozšíření

Autor: ing. Eva Voborná

ZŠ Žďár nad Sázavou, Palachova 2189/35, příspěvková organizace

Datum: 9.10. 2012

Určeno pro: 6.,7. ročník základní školy

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Praktika z přírodopisu

Tematický okruh: Stromy - ovocné

